

فارسی پنجم

آموزگار : خانم حسینی

قالب شعری

منظور از قالب یک شعر ، شکل آرایش مصراع ها و نظام قافیه آرایه آن است.
(وزن و آهنگی است که شعر به وسیله ی آن خوانده می شود.)
شاعران کهن ما از قالب ها برای سرودن اشعار خود استفاده می کردند.در
اینجا با هفت قالب شعری آشنا می شویم.

مثنوی

در هر بیت دو قافیه آمده است که با قافیه بیت بعد فرق می کند.

الف..... الف.....

ب..... ب.....

ج..... ج.....

مثنوی بیشتر برای موضوعات طولانی به کار می رود.

غزل

غزل و قصیده در شکل ظاهری مثل هم هستند اما در موضوع با هم فرق دارند. موضوع اصلی در غزل معشوق است (بیان احساسات ، شکایت از بخت روزگار، مطالب اخلاقی) و در آخر شعر شاعر اسم خود را می آورد. موضوع اصلی در قصیده ، ستایش است.

الف الف

الف ب

الف ج

قصیده

در قصیده دو مصراع بیت اول و مصراع های دوم بقیه ی بیت های آن هم قافیه هستند.

طول قصیده از ۱۵ بیت تا ۶۰ بیت می تواند باشد.

الف الف

الف ب

الف ج

قطعه

شعری است که مصراع های دوم تمام ابیات آن هم قافیه هستند. طول قطعه دو بیت یا بیشتر است.

الف ب

ج ب

د ب

دوبیتی

شعری است که دارای چهار مصراع است و می تواند در هر وزنی سرود شود.

رباعی یک نوع دو بیت است که وزن خاصی دارد.

رباعی

رباعی به معنای چهار تایی است. سه مصراع اول رباعی تقریباً مقدمه ای برای منظور شاعر هستند و حرف اصلی در مصراع چهارم گفته می شود.

الف الف

الف ب

البته در زمان های قدیم بعضی رباعی ها دارای چهار مصراع هم قافیه بودند.

چهار پاره

شعری است که شامل چند دوبیتی با قافیه های گوناگون می باشد. یعنی هر دو بیت، قافیه ی مخصوص به خود را دارد که با بقیه دوبیتی ها تفاوت دارد.

در هر دو بیت قافیه ها معمولاً فقط در پایان مصراع های زوج قرار می گیرند.

الف
.....

الف
.....

ب
.....

ب
.....